

zonde twistgierigheid, och Heere, zeggen zij, laat ik toch vrede houden! Is hun zonde wraakgierigheid, Heere, zeggen zij, laat ik gaarne vergeven! Zij gaan zoo recht contrairie doen. Mijn vleesch, zeggen zij, of gij het noode ziet of gaarne. het tegendeel zal ik doen. Is 't eigennigheid, zij zeggen, door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelf. Is hun zonde twistgierigheid, zij zeggen, de gemeente Gods heeft die gewoonte niet. Dit en 't geen wij een Woensdag genoemd hebben, het tegendeel daarvan gaan ze doen.

8. De achtste godvruchtige gedraging is deze: och God! zeggen zij, hoe gaarne zou ik sterven om twee zaken! het eene, om U te verheerlijken, en het andere, om van mijn oilammetje ontslagen te wezen. Het was wel veel in Paulus, dat hij zeide, 2 Cor. V : 1, Wij weten, dat, zoo ons aardsche huis dezes tabernakels gebroken zal worden, wij een gebouw bij God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Maar 't was nog meer, dat hij zeide, wij zuchten, bezwaard zijnde, verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is, overkleed te worden, vers 2 en 4. Maar 't was nog meer, als hij zeide, 2 Tim. IV : 7, 8. Ik ben blijde dat mijn pad is ten einde, de strijd is ten einde, ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloove behouden.

Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal.

9. Het negende godvruchtige gedrag is: ik wou wel weten, welke de naaste en beste weg is om mijn verdorvenheid te boven te komen, wat dienst zal mij geschieden, als ik die heb onder Gods zegen ondergebracht, en als ik daar sterkte in mijn gemoed tegen heb! En zij geven 't niet op, al weten zij dat zij voor hun dood het niet geheel te boven zullen kunnen komen; ik zal er evenwel tegen strijden, zeggen zij, al kan ik het niet winnen; zou ik ze zorgeloos zijn gang laten gaan? Neen, ik moet winnen, Amelek mag de sterkste niet blijven; God is machtig u te sterken en u van struikelen te bewaren. Heere, zeggen zij, Gij hebt macht, vervult toch uwe kracht in mijne zwakheid! Heere! is 't niets bij U te helpen den machtige of den krachtelooze, ei Heere, doet het. Zij kennen dat lamenteeren op de knieën, ik kan 't niet opgeven, toon mij Uwe genade, Heere!

10. Ten laatste zeggen zij: gij zult wijken, of ik verklare u den oorlog tot mijn dood toe. Alle dag, bij alle gelegenheid, zijn ze in den strijd. Gal. V : 17, daar staan zij tegen malkander, vleesch en geest, met den degen in de vuist; het vleesch wil meester

zijn, maar de geest laat het niet toe; ik zal u vernederen, zegt het vleesch; gij kunt uw best doen, zegt de geest, maar ik zal 't u niet laten winnen. Het is, deze Izaäk moet dood, deze Uria, zet hem in 't heetste van den strijd, en zij zetten den krijg niet alleen tegen kleine of groote zonden, maar bijzonder tegen dat ooilam. Dat moet weg, zeggen ze, en zoo nemen zij geen gemeen soldaat, om den krijg er tegen aan te binden, maar zij kanten zich aan tegen den sterksten in den krijg. Zij zeggen niet, handelt mij zachtkens met dien jongeling, met Absalom, als David deed, noch zij zeggen, laat liever Barnabas niet sterven, gelijk de Joden deden, als er gevraagd wierd, zal ik uwen Koning dooden? Ja, zouden zij zeggen, en zoo gij dezen loslaat, gij zult Gods vriend niet zijn. Zoo is 't, als een vroom mensch in goeden doen is.

Wij hebben u nu getoond: 1. Wanneer het kwalijk werkt, als de vromen hooren van de beminde zonde. 2. Wanneer wel. 3. Hun godvruchtig gedrag daaromtrent. Nu is ons nog over, dat een oprechte zal zeggen, wijst ons een weg, om daarvan ontslagen te worden.

Dat is een stoffe, die wij bewaren zullen tot een nadere gelegenheid. Dan zullen wij u den weg wijzen om, onder Gods zegen, ontslagen te worden van dat beminde kwaad. En dan het duël, den strijd tusschen vleesch en geest. En zoo zullen wij het achtste kenteeken van den genadestaat sluiten. En als wij 't leven, tot een ander overgaan. De Heere zegene Zijn woord aan ons en aan ulieden, om Zijns Zoons wille, Amen.

NEGEN-EN-ZEVENTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin men deze drie dingen vindt:

- I. Wat weg iemand moet inslaan, om de kracht van de beminde zonde, dat troetelkind, te boven te komen?
- II. Een kleine zwaarigheid weggenomen, van ze nooit licht te achten.
- III. Een woord van moedgeving aan die denken dat zij het nooit te boven zullen komen.

WIJ lezen, Hoogl. II: 13, Staat op, mijne vriendinne, mijne schoone, **ende** kom.

Wie spreekt dat daar? Het is **die**, die genoemd wordt, veel **schooner** dan de kinderen der menschen, Ps. XLV: 3. Het is **die**, daar de geliefde bruid van **zeide**, ziet Gij zijt schoon, mijn Liefste, ja liefelijk, Hoogl. I: 16.

Van wie spreekt hij dit hier? Is 't van de engelen, die nooit geen zonde gekend hebben? Is 't van de geesten der volmaakt rechtvaardigen, die alle zonden hebben afgelegd? Of is 't van dien schoone, daar wij van lezen, Gen. I: 27, God schiep den mensch naar Zijn beeld en gelijkenisse? van dien, daar de Prediker van spreekt en zegt, alleenlijk ziet, dat hebbe ik gevonden, dat God den mensche **recht** gemaakt heeft, maar zij hebben vele vonden gezocht, Kap. VII: 29. Neen, die alle zijn 't niet.

Wie noemt Hij dan Zijne schoone? Eene zwarte, die door de zonde al hare schoonheid verloren had, die door de zonde zwart geworden is, en wegens de straffe al hare bevalligheid verloren heeft. Kastijdt Gij ons met straffingen om onze ongerechtigheid, **zoo** doet Gij onze bevalligheid smelten als een slak en een motte, Ps. XXXIX: 12. Wat doet eene motte? Zij beneemt al de sieraad van een kleed. Wat doet de zonde? Zij beneemt de schoonheid van de ziele, dat de ziekte aan het lichaam doet. Wat kan de ziekte een mensch doen vervallen, zoodat hij **zichzelve**n als niet en kent, zij maakt dat hij er als de dood uitziet. Hetgeen de lichaamsziekte aan het lichaam doet, dat doet de zonde aan de ziele; zij brengt een geheele verandering over hem, zoodat hij niet gelijk is, die hij tevoren was, zoodat men van hen moet zeggen, als Klaagl. IV: 1, Hoe is het goud **zoo** verdonkerd! het goede

fijne goud zoo veranderd! die gladder waren als een saphyr en **rooder** als een robijn, zijn zwart geworden.

Maar zijn die menschen **zoo** vuil door de zonde en straffe, daar de Heere hier van spreekt, hoe zegt Hij dan, gij zijt Mijne **schoone**? Ja, maar gij moet weten, dat Hij de afkeerigheden geneest, Hoz. XIV:5. Gij moet weten, dat Hij de Oppermedicijnmeester is van de ziele. Hij kan niet alleen gezondheid geven, als een ziele ziek is wegens de zonde en straffe, maar Hij kan ook schoonheid geven. Hij neemt de ziekte wegens schuld weg, en de walgelijkheid wegens smette. Een dokter naar 't lichaam mag den zieke tot gezondheid brengen, als het de Heere belijft te zegenen, maar nooit hebt gij er een gezien, die hem meteen **zoo** tot bevalligheid kon brengen. Onze liefste Heere Jezus, die is **zoo** een, Hij geeft gezondheid en schoonheid. Wat doet Hij dan aan hen? Legt Hij van Zijne heerlijkheid op hen? Ja Hij, Ezech. XVI:14, Hij maakt ze schoon door drie of vier dingen.

1. Door verandering van hun nature; die blijft **zoo** niet als zij tevoren was. Ontmoet gij een veranderde, gij moet zeggen: wiens sierlijk beeld zie ik in u? Mijne beeld, zegt de Heere, Col. III:9, 10, Eph. IV:24.

2. Wat doet de Heer'e, als Hij hen schoon maakt? Dan zegt Hij tegen die ziele, Ik leg Mijne gerechtigheid over u, waarmede gij voor God en menschen zult kunnen bestaan, Jes. XLV:24. Dat zal al het leelijke doen verdwijnen, en wegens dat zult gij verkrijgen gevoelige vergeving van zonden, zoodat geen inwoner wegens dat zal kunnen zeggen, ik ben ziek, Jes. XXXIII:24. Dan wordt gij gewasschen en gereinigd in het bloed des Lams, Openb. VII:14.

3. Hij maakt hen schoon, als Zijn Geest komt in zijne plaatse. Zij moeten niet alleen gerechtvaardigd, maar ook geheiligd worden, in den naam des **Heeren Jezu Christi, ende** door den Geest **onzes Gods**, 1 Cor. VI:11. Heere, Gij gaat weg, zeiden ze; mijn Geest zal in mijn plaatse komen, die zal mijn goede werk in u volbrengen, het is u nut dat ik wegga, sprak Hij, Joh. XVI:7. Komt de Geest in het harte, Ik mag u **zoo** vuil niet zien, zegt Hij, en Hij reinigt ze, en **Hij wascht** ze, 1 Cor. VI:11.

Zoo worden ze schoon. Maar Heere! Gij noemt ze schoon, maar wat een-groot begenadigde ook iemand is, hij is nog **zoo** vuil, en daar zijn nog zulke zwarte plekken in, en in den grond zullen ze hier nooit schoon zijn. Als zij hun leven zullen afgelegd hebben, dan zullen zij schoon zijn door heerlijkmaking, dan zullen zij eens vlekkeloos en rimpeloos voor den Heere staan.

Sta op, zegt de Heere, Mijne vriendinne, Mijne schoone, ende komt. Waartoe Heere, ben ik dan niet schoon ? Ja, maar 't is niet volmaakt, gij zult met vlekken blijven zoo lang als gij leeft, waakt, bewaart uwe kleederen, laten zij te aller tijde wit zijn. Bijzonder moet gij waken omtrent eene vlekke, de natuurvlekke. O, die zal voortloopen, zoo gij er niet tegen waakt, die omhelszonde, uw troetelkind, dien Izaäk, dien gij liefhebt, die Uria, stelt dien in het heetste van den strijd, of 't zal niet gaan met uw heiligmaking, **zoo** gij daar niet op let.

Daar wilden wij tegenwoordig wezen. Gij weet, dat wij verhandelen den haat tegen de zonde, en **zoo** ook tegen de beminde zonde, Laatst zagen wij het godvruchtig gedrag daaromtrent. Die 't gehoord hebben en er iets van heugen, en die in zijn hart heeft moeten denken, ik moet en ik wil er aan, maar hoe kome ik daartoe, om **zoo** te handelen, geeft mij toch een woord van raad, hoe kan ik er door? hoe zal ik het te boven komen? hoe trappe ik dat Basiliscus-ei aan stukken, **zoodat** er geen adder uit barst? ik wil er wel naar ijveren, naar die gave en genade, maar wijst mij toch den weg, dien ik inslaan moet, opdat ik dat inwonende kwaad zijn kracht doe verliezen. Dit hebben wij voorgenomen en zullen wij tegenwoordig zoeken te doen, en wel eerst, hoe moet ik het beleggen, om het te boven te komen? Dan zullen wij een kleine zwaarigheid uit uw harte zoeken weg te nemen; 't **zouu** altemets al te licht voorkomen, dat gij zoudt zeggen, 't moet ergens aan blijken dat ik een mensch ben. Eindelijk zullen wij een klein moedgevingtje hebben. Deze drie stukken zullen wij dan nu hebben:

I. Wat weg moet ik inslaan, om kracht te krijgen tegen mijn inwonende zonde, dat troetelkind, om het te boven te komen?

II. Zullen wij zeggen, mijdt dat toch, dat gij het licht zoudt achten.

III. Iemand zal zeggen, ik zal 't mijn leven niet te boven komen, daar zullen wij dan een woordetje van moedgeving toe hebben.

I. Wat het eerste aangaat; wat weg moeten wij inslaan, naar het Woord om de beminde zonde gedood te krijgen en op den weg der heiligmaking voort te gaan?

1. Eerst, gij moet dikwijls en levendig in uw harte hebben, hoe noodig dat het is. Gij moet het **zoo** noodig rekenen, dat gij begint in uw harte te zeggen, ik moet buiten **Gods** gemeenschap blijven of gij moet er uit. Wilt gij **hooren**: komt gij gezegende, **zoo** moet er dat kwaad uit. Wilt gij **hooren**: gaat weg vervloekte, laat het dan blijven. Dat zeggen bevestigt het zeggen

van den Heere Jezus, Matth. V : 29, Uw rechteroog moest er uit; is 't niet beter met één oog naar den hemel te gaan, als met twee naar de helle?

2. Wilt gij dien weg in, dan zult gij niet struikelen, als gij denkt, waartoe heeft God mij boven anderen zooveel tijd gegeven, en zoovele jaren gespaard na de ontvangene genade? Ik heb u tijd gegeven, zegt God, om u te bekeeren, en gij hebt het niet gedaan, Rom. II : 4. Zondaar, God spaart u ook, en gij bekeert u niet. En God zegt, Ik gaf u tijd na de ontvangene genade, maar 't is, opdat gij zoudt dooden uw leden, die op de aarde zijn, 1 Col. III : 5. En kruisigen het vleesch met zijne bewegingen en begeerlijkheden, Gal. V : 24.

3. Overlegt in uw harte, wat een goeden nasmaak dat het u gaf, als gij in dat werk bezig waart. Het schijnt wel, als gij begint, geen oorzaak van vreugde, maar als gij ingespannen raakt, de gevoelige nasmaak is zoet. Het is er mede gelijk als een wondheeler bij een patiënt; als hij praat van snijden en kerven, dat is geen oorzaak van vreugde, maar als de kure gedaan is, en het lid is afgezet en genezen, dan zijn ze blijde dat het verrotte van het goede is afgescheiden. Zoo is 't hier ook: men wil dikwijls niet scheiden van zijn boezemzonde, dat is of men dan den hemel uit het harte en de vroolijkheid uit de kerke wil hebben, maar dat is goed, als men zegt, Barrabas moet sterven, en gij zult vinden dat uw harte nooit ruimer noch vrijmoediger voor God is, als dat gij kunt zeggen, daar schuilt niets bij mij, Heere, ik ben aller en ook dezer zonden vijand. Dan zult gij vinden dat het zonnenschijn in uw ziele is, als gij kunt zeggen, ik ben mijzelven geens dings bewust; dat zei Paulus, en dat zei Job, daar schuilt geene zake bij mij, en dat gaf hun een wonderlijke kloekmoedigheid.

4. Wilt gij een gezegenden voortgang maken, dan moet gij Gods oog op uw harte gevestigd zien. God zegt, Ik zie uw wegen, Ik bevoor een ontoegankelijk licht, gij kunt Mij niet zien met uw lichaams-oogen, maar Ik zie u met mijn oog van alwetendheid. Als dat weegt, dan siddert en beeft men, dan is 't, mijn harte, zijt gij wel onder het zaad Jacobs, als gij u niet en ontziet voor zijn aangezichte? Ps. XXII : 24. Wilt gij uzelf verbergen voor God, dat Hij u niet zien zou kunnen? Kent Hij u niet door en door? zijn de oogen des Heeren niet aan alle plaatsen, beschouwende de goeden niet alleen, maar ook de kwaden? Spr. XV : 3.

5. Wilt gij er kracht tegen bekomen, zoo zegt, ô mijn God, ik zie ze, daar is geen zonde, die zoo menigmaal in 't licht van mijn

aangezichte gesteld wordt, maar stelt ze toch niet in het licht van Uw aangezichte, om te twisten tegen mij, Ps. XC: 3. Laat ze, zoo dikwijls als zij komt. leelijk in uw oogen en u een last wezen, en dat zal een middel wezen om ze te laten. Doet dien doode weg, zegt zoo een ziele, van voor mijn aangezichte, Heere, ik kan ze in mijzelf, noch in mijn kinders, noch in groot of klein, niet zien.

6. Denk eens, dat anderen ze kenden, hoe verlegen zoudt gij er over zijn? Gij zoudt misschien hun gezelschap schuwen, al hadden zij het maar eens gezien. Wat zullen ze, is 't meteen, van mij denken, en wie kan zich zoo houden, dat het niet eens uit komt? Men gaat voor 't oog van een mensch niet gaarne kreupel naar 't lichaam, naar de ziele ook niet. ô! Als Gij op mijn hinken lette, zei David, dan waakte ik, dan was ik zoo in de weer.

7. Als gij uw omhelszonde ziet, hangt er geen kleedje of manteltje om. Dat kon Job niet doen; dan, zei de man, zou ik niet alleen vuil blijven, maar mij nog vuilder maken; och Heere, Gij duikt mij in de gracht; ik hebbe al sneeuwwater en zeepe genomen, en hoe dat ik het verschoone, ik worde al vuilder. Ziet Job IX: 20-31.

8. Let op het gevaar, dat er in is. Daar is geene zonde, die u in grooter gevaar brengt. Gaat gij met kittelingen, lusten, bewegingen, komen zulke wandelaars u over, gij zijt in gevaar, zoodat al die u kennen er over schreeuwen zullen, de eene van blijdschap, roepende heah, en de andere van smarte. Zion had er smarte over, dat de koning zoo gevallen was, en daarom bad hij, doe wel bij Zion naar Uw welbehagen, bouw de muren van Jeruzalem op, Ps. LI: 20.

9. Ziet op den schorpioenstaart, dien zij heeft; ziet ze van achteren aan; van voren doet zij dikwijls zich fraai op. Ze zijn als die sprinkhanen, **welker** aangezichten vrouwen-gedaanten hadden, maar hun staarten waren als schorpioenen; zij doen zich op, alsof zij wat vermaak gaven, maar 't is kort en zot, zeer gevoelig, langdurig en bitter is de nasmaak van de beminde zonde. Mij is zeer bange, zei David, 2 Sam. XXIV: 14. Dan is 't, ik durve mijne oogen niet opheffen, ik ben beschaamd en schaamrood, mijne **beenen** zijn verbrijzeld en vermorzeld, mijn sap is veranderd in zomerdroogte, Ps. XXXII: 4.

10. Verkeert niet veel met die aan dezelfde zonden vast zijn, hebt er maar een schraal verkeer mede; al was 't wegens bloedverwantschap, mijdt ze. Waarom? Is 't een boezemzonde, die in zoo iemand heerscht, zij kan u een schrikkelijk kwaad doen. Al is 't een, die er nog al tegen strijdt, evenwel zult gij vinden dat gij malkanderen niet nut zijt, gij zult bij alle occasiën ergens door woord of daad gekwetst worden en gij zult malkanders hart

in de zonde ontsteken. Daarom scheidten Paulus en Barnabas, Hand. XV, en Abraham en Lot, dat 'ziende, scheidten daarom van malkanderen in goeden vrede, Gen. XIII.

11. Verklaart ze in het eenzame statelijk den oorlog, tusschen God en uw harte. Gaat altemets eens alleen, en doet tegen uwe verdorvenheden een eed, als Ps. CXIX : 106, ik hebbe gezworen, en ik zal het bevestigen, dat ik onderhouden zal de rechten Uwer gerechtigheid, en dat ik niet houden zal de onrechte rechten. Allerliefste Heere, zeggen ze, van dit dagje af begeef ik mij in Uwe tegenwoordigheid in strijd er tegen. Zij voert krijg tegen de ziele, billijk is 't dan, dat ik ze aan den rotssteen verplettere ; want het vleesch begeert tegen den geest, **ende** de geest tegen het vleesch, **ende** deze staan tegen malkanderen, Gal. V : 17.

12. Doet ze dikwijls te grooten en te sterken overval, houdt een vastendag, en houdt die zoo, met niet veel te eten, met wat minder te eten, wat geringer, ja met zich wel geheel te onthouden van spijsje of drank. 1 Cor. VII : 4, de man of de vrouwe zondert zich af tot vasten en bidden. Als gij dat doet, dan kunnen wij u zeggen, God helpt den strijder.

13. Welt ze evenwel, in u op, slaat ze af; gelijk vuur dat op een kleed valt, men schudt het meteen af. Waarom? Zoo gij het niet doet, het groeit; zij krijgt meteen sterkte, zoo gij er maar weinig op maalt; schudt ze dan af, gelijk Paulus dien adder deed, dien hij aan zijn hand had, en loopt weg met Jozeph.

14. Denkt eens, zoo gij genade hebt, hoeveel sterke Goliaths gij al geveld hebt, hoeveel balken gij hebt weggedaan, hoeveel kemels gij al door het oog van een naalde hebt doen gaan, hoeveel accidenten dat er al van u genezen zijn, wat zonden, die tevoren in u heerschten, en u drukten of kwelden, nu al niet meer in u zijn. Zijt gij zulke groote te boven gekomen, en zoudt gij de splinters niet te boven komen? Eertijds waart gij zulken, maar nu zijt gij afgewasschen, gij zijt het te boven gekomen, 1 Cor. VI : 11. Paulus was tevoren een godslasteraar, had hij er nu geen aandoeninge van? Ja, maar 't onderscheid is groot, hij wierd met geen lust er weer toe bevangen. Als gij dien weg houdt, zij zal gezegend zijn.

15. Nu hebben wij het laatste, en dat is het allerklemmendste. Gij moet u verbeelden dat God uit den hoogen troon u bij name noemt en aanspreekt, elk sla zijn man, uwe ooge verschoone niet. Gij moet u verbeelden, dat Hij u aanspreekt van boven uit Zijn troon en. zegt: zegt tot alle verdorvenheden, en tot elk een van die, henen uit, zoo gij Mij zoekt, laat deze henengaan. Is God

u meer waard of de zonde. Deze Jona moet weg; hoe menigen storm heeft zij verwerkt in uw harte, huis kerk en land! Ziet niet tegemoet, dat Ik uwe ziele stillen zal, zoo gij ze laat vernachten, zoo gij deze niet los laat. Gij zult Jezus vriend niet zijn. Wel Mijne uitverkorene beminde, waar heb Ik dat mede verdiend bij u, dat gij boelen in uw harte zoudt laten, en dat Ik wijken moet? Is Mijne liefde u zooveel niet waard, dat g' uw lust en gemak zoudt laten om mij? Is Mijne liefde u zooveel niet waard, dat gij die lekkere bete der zonde zoudt uitspuwen? Wat doen deze heimelij ke boezemzonden in uw harte, die Mijne en uwe vijanden zijn? Wilt gij Mij volgen, laat deze dan gaan, Ik kan ze niet dragen, dat zou Mij tot een last zijn. Mijne lieve kinderen en Mijne schoone, meent gij het met Mij of niet? Zijt gij het wijf des Lams, en zoudt gij een geest der overspeelderijen tusschen uwe borsten laten vernachten?

Zulk een aanspraak moet door ons harte grieven. Weet gij niet dat de vriendschap der wereld eene vijandschap Gods is? Jac. IV : 4. Verbeeldt u, dat de Heere Jezus uit Zijn troon tot u zegt, zult gij dit den Heere vergelden? Zult gij dit den Vader vergelden, die u verkoos, en Mij aan u schonk? Zult gij dit Mij vergelden, die zulke helleangsten voor uwe zonden geleden hebbe? Zult gij dit den Geest vergelden, die u kwam trekken, die u leert, raadt, onderwijst, moed geeft? Wat hebt gij dan voor onrecht aan Mij gevonden? Ben Ik u dan niet beter als dat beminde kwaad? Van wien scheidt gij liever, van Mij of van dat? Wat dunkt u, is 't niet een schoone en heerlijke weg, en zal daar geen zegen op zijn?

II. Nu ons tweede stuk. Gij zult denken, wat is er aan gelegen,, ik zal het doch mijn leven niet te boven komen! Dat weet ik wel, maar zoudt ge het wel met wijsheid doen, dat gij een accident naar 't lichaam had, aan uw oog of aan een ander lid dat leelijk stond, dat gij zeidet, laat het maar vervuilen, **ik zal** het toch mijn leven niet te boven komen, **'t zal** toch nooit heel genezen worden? **Zoo zot zijt gij** niet in 't lichamelijke.

1. Zou het geen kwaad doen? Het brengt God dikwijls in oorlog tegen uw ziele; Ik kan die ban niet dragen, zegt God, mijn toorn is billijk ontstoken, dat gij dat hebt gaan doen, David, het volk laten tellen.

2. Zou het **geen** kwaad doen? Geheel de sterkte van uw zondige **nature** ligt in de beminde zonde. Zij zal u al van minder tot zwaarder brengen, en zij zal eindelijk u al heel overhoop werpen, zoodat gij aan den Heere Jezus noch aan uw eerste werk niet zult durven denken De sterkte van Simson lag in zijn haar; de sterkte van uwe **zondige nature** ligt in de beminde zonde.

3. Denkt eens, wat kwaad zij u wel gedaan heeft. Hoe sloot zij uw harte! hoe nam zij van u weg dat onnoemelijke, de verzekering door kussingen van Gods mond, door smaken en voelen, ja altemets die verzekering door redekaveling, hoe verre heeft zij wel uwe ziele van den vrede verstooten !

III. Nu het derde stuk, en dat is, een woord van moedgeving aan die denken dat zij het nooit te boven zullen komen.

1. Wilt gij dien weg inslaan, zegt dan niet, ik zal er niet doorkomen, want 't is niet onmogelijk met Gods hulpe en bijstand. Daar was er eens een die zei, och God! ik hebbe den Heere Jezus verloren, met Petrus, maar ik heb geene kracht om mij te bekeeren met Petrus. Zegt niet, als ik al genade heb, dan heb ik geene kracht om mijn verdorvenheid te boven te komen; alle dingen, en zoo ook dit, is onder de kracht Gods te boven te komen. Gij zult het niet heel te boven komen, maar wel zoo verre, dat zij die force niet meer zal hebben.

2. Valt gij maar aan 't werk, en zij zal wijken, dan blijft zij achter, en zij ligt als dood, als gij er mannelijk op aanvalt.

3. Zet de bijl van de bekeering alle dagen aan den wortel, en gij zult heilig en veilig leven, in stilte en in ruimte. Gij zult nooit stiller noch ruimer leven als dan, als gij de meeste verzekering van Gods gunste hebt. Dan gaat zij al bijna weg; als gij dien weg inslaat, dan zal ze zoo niet woelen, de draak verheft zijn kop dan niet.

4. Al worstelende zult gij winnen, en gij zult altemets de victorie behalen. Amelek mocht altemets de victorie hebben, maar hij wierd op het laatste verslagen. Adam, de volmaakte mensch, had geen verdorvenheden van binnen, maar wel verzoeken van buiten. De engelen in den hemel, die volmaakte geesten, hadden geen verdorvenheid van binnen noch geen verzoeken van buiten. En ze zijn alle beide gevallen, door moedwil zijn zij gevallen; gij hebt verdorvenheid van binnen, verzoeken van buiten, en somtijds zeer zwakke genade, en zou ik het winnen, zegt gij? Gal. V, daar telt Paulus de werken des vleesches op, en die waren wel zestien of zeventien, en dan zegt hij nog: en diergelijke; en de vruchten des Geestes waren maar negen of tien, en daar moet gij mede tegen die zeventien staan; maar de Heere Jezus helpt u, en gij vermoogt alle dingen door Christus, die u kracht geeft, Phil. IV : 13.

Zodat gij ziet, een kind Gods is schoon, al is hij leelijk. Als gij nu lust hebt om uw beminde zonde te dooden, daar hebben wij u den weg toe gewezen.

Wij zeiden, mijdt altijd een zaak of twee; denkt nooit, 't kan geen kwaad. Wij gaven een woordetje van moed. Gekrookte

rietjes, de Heere zal u niet verbreken, rookende lemmetjes, Hij zal u niet uitblusschen. Hoopt op den Naam van den Heere Jezus, al was 't dat er meer smook als licht van u kwam; Hij zal Zijne vriendinne schoon maken.

Daar hebt gij nu het stuk van den haat tegen de zonde. Nu moeten wij nog den oorlog zien, hoe dat zij er tegen vechten en strijden. Als 't God belieft, dat op een anderen tijd. De Heere zegene nu dit woord aan ons en aan ulieden, en Hij doe ons hierna eens wandelen voor Hem in witte kleederen, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

TACHTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze vijf zaken verhandeld worden;

- I. Dat elke vrome twee menschen in zich hebben.
- II. Wat dat die twee menschen zijn?
- III. Dat zij zich alle beide opdoen.
- IV. Hoe zij gesteld zijn, als ze zich alle beiden opgedaan hebben, en als ze aan malkanderen zullen komen?
- V. Als God ons veranderd heeft, of Hij niet heel de verdorvene nature zou hebben kunnen weggenomen hebben?

WIJ lezen, Job VII:1, Heeft niet de mensche eenen strijd op de aarde? En wij mogen er wel bijvoegen, heeft niet ieder vroom mensch een bijzondere strijd? Ja en't is wel een gevaarlijke en langdurige strijd, van welken in geen historiën noch boeken gemeld wordt. Het is geen strijd die komt om goed en bloed, maar 't is om den hemel en heel de zaligheid te doen, 't is om de ziele en 't eeuwig geluk te doen. De weg naar den hemel is niet gemakkelijk. De stad ligt boven en beneden liggen de vijanden, en zij kunnen geen anderen weg gaan als daar de vijand ligt. Zij is niet kort, maar **zoolang** als zij leven, is het van kamp en oorlog, die oorlog houdt niet op **zoo** lang als zij leven. Het gaat met een mensch, die naar den hemel gaat, gelijk ais met Israël, dat naar Kanaän ging. Het was een land dat van melk en honig vloeide ; hoe blijde waren zij, dat ze daar naar toe mochten! maar zij moesten vechten met reuzen en met Enakskinderen. **Zoo** is 't ook met een kind **Gods**; zij gaan naar dat land, daar **ver**zadiging van vreugde is, en dat eeuwig en altoos, maar zij moeten

daarom vechten op een vreeselijke wijze. Wij lezen 2 Sam. XIV, dat Jonathan en zijn wapendrager tusschen twee klippen door gingen, de eene was een klip van doornen en de andere van moerassen, daar zij door moesten kruipen. Davids helden wilden voor den koning eens water halen, zij sloegen door het leger der Philistijnen heen. Zoo gaat het met een vroom mensch; daar liggen drie regimenten, denwelken de vromen slag moeten leveren, als zij naar den hemel willen.

1. Het eerste is 't leger van den duivel. Zoo wakker als zij genade krijgen, zoo komt die brieschende leeuw tegen hen, die booze vijand van al de vromen, ja dan komen ai de poorten der helle tegen hen, 1 Petri V : 9; weest vast in 't geloove, hebt couragie en gemoedigheid om hem te wederstaan, dan zal hij van u wijken en vlieden, Jac. IV: 1. Waarom? De duivel heeft een kwade zaak voor, hij is zijn heerschappije kwijt geworden. Met dat gij vrede met God krijgt, uw vrede is oorlog met den duivel.

2. Het tweede regiment is de wereld. De wereld is uw vriend in 't aangezichte, maar vijand in 't harte; in de eene hand houdt zij een gouden appel om u te lokken, en in de andere hand een zwaard om u dood te steken. De wereld is aan de vromen, 't geen Delila aan Simson was; zij laat u in haren schoot slapen met een duivelsch oogmerk; zij geeft haar kus en ze verraaft; zij staat daar voor Achan met een gouden tonge in de eene hand, en in de andere haud met vuur, dat Achan niet zag, maar daarna moest hij het proeven.

3. Het derde regiment is ons eigen hart, dat wij in onzen boezem hebben, het bedriegelijke harte. Wie had ooit geloofd, dat iemand een vijand van zichzelf zou worden? Maar hier is 't waar, wij loeren op ons eigen bloed. Leest dien tekst, Micha VII, daar staat dat het zulk een booze tijd zou wezen, dat men zou moeten zeggen, vertrouwt uwen voornaamsten vriend niet, bewaart de deuren van uw lippen voor diegene, die in uwen schoot slaapt ; eens mans huisgenooten zouden zijn vijanden zijn. Is dat ergens waar, 't is omtrent uw harte waar; behoedt doch uw herte boven al dat te bewaren is, gij kunt er schrikkelijke schade door lijden, Spr. IV: 23.

Wij lezen een historie van een godvruchtig man, Bazilius; om de begeerlijkheden en de verleidingen van de wereld te ontgaan, zoo vluchtte hij in de woestijn en ging alleen leven. Het was een man, gelijk de kinderen der Rechabieten ; zij gingen buiten de steden wonen. Wat behoeven wij te melden van de historiën buiten den Bijbel? de kerk zei ook, ach, dat ik in de woestijn een herberg der wandelaars vond en had, dat ik er een goed gezels-

schapje vond !zoo zoude ik mijn volk verlaten, en van hen trekken ; want zij zijn allen overspeelders, een trouwlooze hoop, Jer. IX : 2. Deze Bazilius, als hij het al verlaten had, hoe vond hij het toen? Och God, zeide hij, ik heb het alles verlaten, maar ik ben met mijn booze natuur gekweld, mijn verdorvenheid die kwelt mij. Die groote Luther placht te zeggen: voor de zaak Gods den haat van heel de wersld uit te staan, daar vrees ik zoo niet voor, als voor mijn verdorven hart; dat vrees ik meer als al de pausen en kardinalen, en meer als geheele heirlegers. Krijgt een ziel genade, wat heeft hij kracht van noode, om te strijden tegen het vleesch? Maar die hier braaf wil tegen vallen, doet het niet zonder hoop van winnen. Zulken kunnen zeggen, 't geen Ahia eens zei tegen Jerobeam, wat komt gij doen? God is met ons, en bij u zijn kalveren, 2 Chron. XIII. Zoo mag een kind Gods zeggen, God is voor aan de spits, 't zal wel gaan, ik heb hoop, mijn hart ontvalt mij niet!

Geliefden! wij waren in de verhandeling van zulke geestelijke dingen gekomen tot aan deze stof. Het achtste kenteeken van den staat der genade hebben wij onder de hand, dat is, den haat tegen alle zonden.

Daar is geen een vrome, die eene zonde lief heeft, zij haten alle zonden, zij doen geen eene zonde met toegenegenheid, al vallen zij er in, zij kennen ze evenwel niet. Dien haat hebben wij u getoond. Toen volgde een tweede stof in dat teeken, en dat was, hoe verkeerd vromen zelfs zijn omtrent het schijnkwaad. Eerst deden wij u het schijnkwaad kennen, en daarop vertoonden wij u, hoe de godzaligen zich daaromtrent te gedragen hebben, en eindelijk zeiden wij, gij moet u wachten voor drie schijnkwaden. Daaruit volgde een derde stof, hoe een mensch gesteld moet zijn omtrent zijn beminde zonde, dat troetelkind, zijn omhelszonde, die zoo dikwijls ons bijkomt.

Dat hebben wij afgehandeld, en wij zeiden, daar bleef ons nog een vierde stof over, die innig en geestelijk was, en dat was, een hater van de zonde had een gedurigen strijd tusschen vleesch en geest. Deze strijd wordt weinig beseft, zelfs bij de vromen. Om u dien strijd te vertoonen, en in al zijne deelen voor u open te leggen, zoo zullen wij eerst toonen, dat er zijn twee menschen in elken vrome, en tusschen die twee is een gedurig gevecht. Dan, zullen wij zien, hoe het de eene verleidt en den ander ter nederlegt. Dan, hoe het de andere beleidt en tegenstaat om het te winnen. Dan, hoe die twee malkanderen dood vechten; de oude natuur rust niet, voor dat zij de nieuwe gebracht heeft in

't volmaakte, zij kwelt ze zoo lang totdat zij boven haar bereik is; en de nieuwe rust niet, voor dat zij ontslagen is van de oude.

Dan, zullen wij toonen, of er alleen zoo een strijd is in vromen, en of er geen is in de onvromen? Dan, het onderscheid, dat er is tusschen die vromen en onvromen. Eindelijk, zal het laatste stuk, waarmede wij het zullen sluiten, zijn, wanneer gij denken moet dat uw verzoeking van den duivel of van uw hart zijn. Als 't God belieft, zullen wij u die zeven stukken zoeken te toonen. Ik zeg: 1. Daar zijn twee menschen in elken vrome. 2. De eene duëllist zoekt den anderen te overwinnen en neder te leggen. 3. De andere zoekt zijn partij neder te leggen. 4. Zij rusten niet, voor dat zij malkanderen dood gevochten hebben. 5. Zullen wij zien, of er in de onvromen kan gezegd worden een strijd te zijn? 6. Het onderscheid, dat er is tusschen vromen en onvromen. 7. Wanneer wij denken dat de verzoeking van ons hart of van den duivel zijn. Dat zijn de zaken.

Wij zullen in dit uur genoeg hebben aan het eerste stuk. Gij weet, dat er geen oorlog gevoerd wordt, of daar is eerst een zeer groote preparatie, en die preparatiën hebben hun tijd van noode. Zoo moet ik u ook eerst de preparatiën doen zien. Derhalve

I. Zullen wij u doen zien, dat het waar is, dat in elken vrome twee menschen zijn.

II. Moeten wij weten, wat zij zijn.

III. Zullen wij voor u nederleggen dat ze zich alle beide opdoen.

IV. Zullen wij u gaan toonen, hoe zij gesteld zijn, als zij aan malkanderen zullen komen.

V. Zullen wij een vraag beantwoorden: zou God de verdorven natuur niet geheel hebben kunnen wegnemen, als Hij hen veranderde?

Dat zijn dan onze vijf stukken, grijpt ze in uw verstand.

1. Elke vrome heeft twee menschen in zich. 2. Wat zijn die twee menschen? 3. Zij doen zich alle beide op, zij komen voor den dag. 4. Hoe zijn ze gesteld, als ze tegen malkanderen komen? 5. Kon God niet gemaakt hebben dat wij geen verdorvenheid hadden, als Hij ons wedergeboren heeft? Ja, en waarom Hij het niet doet?

I. Wat het eerste aangaat. Een vroom mensch is een raar schepsel, al waar gij hem bekijkt; bijzonder is hij een raar mensch daarin, dat hij nog twee menschen in zich heeft. Hij heeft een lichaam, en daar heeft God een geest ingelegd, en daar legt God een band van vereeniging tusschen, zoolang als Hij bepaald heeft dat zij leven zullen. Nu, in dien mensch heeft een vrome twee menschen,

een goede, die zeer goed is, en een slechte, die zeer slecht is. Gij moet u daar niet al te zeer over verwonderen. Het is niet ongelijk die prent, die God gegeven heeft van die vrouw, Gen. XXV, die **zeide**: hoe ben ik dus? wat scheelt mij? En ziet tweelingen waren in haar lijf, Jacob en Ezau.

Het is niet geheel ongelijk die vrouw **dewelke** Perez en Sera baarde; dan wou de een doorbreken en dan de andere.

God geeft in Zijn Woord prenten in de natuur, waardoor Hij 't geestelijke weet af te prenten. Wij lezen van **Thomas**, een van de twaalve, **gezeft** Didymus, dat is te zeggen tweeling, Joh. XX : 24. Hoe wordt de een van die twee genoemd? Natuur, Eph. II : 3. Oude mensch, Eph. IV : 22. Het vleesch, dat begeert tegen den Geest, Gal. V : 17. Het beeld des eersten Adams, het beeld des aardschen, 1 Cor. XV : 49. Adam gewon een zoon naar zijn gelijkenis, naar zijn evenbeeld, Gen. V : 3. Het wordt genoemd de voorhuid des harten, Jer. IX : 26. Het steenen hart, Ezech. XXXVI : 26. De booze schat des harten, Matth. XII : 35. Een kwade boom, Matth. VII : 18. Met één woord, een slaaf en slavinne van de zonde en van den duivel te zijn, Rom. VI : 16. Joh. III : 8. Joh. VIII : 44. Gij zult overal teksten vinden, die hem **zoo** heeten, die in duël opkomt tegen den **anderen**.

Maar hoe noemt God den andere ? Gelijk zijn aard goed is, **zoo** heeft hij ook goede namen. 't Is een vleeschen harte, een nieuwe geest, Ezech. XXXVI : 26, 't Is een nieuw mensch, Col. III : 10. 't Is een inwendige mensch, een verborgen mensch des harten, Rom. VII : 22 en 1 Petri 111: 4. God noemt ze een nieuw schepsel, 2 Cor. V : 17. God noemt ze met al wat schoon en liefelijk is. Nu kunt gij eens denken, als God ze namen geeft, wat dat zeggen wil. Adam gaf elk namen naar hunnen aard; als God dat doet, **zoo** is 't ook naar hunnen aard.

II. Nu zult gij zeggen, wat is de oude mensch, en wat is de nieuwe mensch, en wat is hun aard? Dat zullen wij u ook zeggen. Gij denkt er dikwijls niet veel om. De aard van den ouden mensch, van de zondige natuur, is de allerleelijkste en **allerhatelijkste** aard, en die is in den zondaar gekomen na den val. Wat mist hij? Een waar gezicht, en hij heeft geen gerechtigheid, geen heiligheid, geen vrede, geen blijdschap, geen ware **vergenoeging**, en dat heerscht **zoo** in hem tot zonde, zijn verstand en al zijn krachten worden aangezet om te zondigen, hij is bekwaam tot alle kwaad en om alle gruwelen te bedrijven. Het is een aard, die God niet dragen kan ; hij haat al wat God gebiedt en naar

God gelijkt. Het is een aard, die lust heeft om de zonde te doen ; alle lust is in hem tot zonde, dan is hij uitermate wel tevreden, en hij haat al wat naar God gelijkt. Tit. I: 16, Ongehoorzaam en tot alle goede werk ondeugende. Den duivel te dienen is al zijn lust; mocht hij hem daarmede voldoen, hij zou God en den hemel gaarne laten ; mag ik maar eeuwig mijn lust voldoen, dan ben ik wel tevreden, zegt zoo een.

Wat is nu die andere mensch, die daar tegenover gesteld is? Dat is de nieuwe natuur, dat is der goddelijke natuur deelachtig te zijn, dat is een heilige en geestelijke natuur, die wil, noch kan, noch mag niet zondigen. Zij kan niet zondigen gelijk te voren, 't is een geheiligde en geestelijke natuur, die niet te voldoen is ais met God en bij God te zijn, die enkel en alleen een zucht heeft om God te behagen, in al hare oogmerken, bewegingen, gronden, in hare conversatiën met menschen, in haar beroep, alleen, in de bewegingen van het hart, de gedachten, in al haren wandel. Die natuur kan geen conversatie met de wereld hebben, zij is altijd en in alles eens met God, en zij zoekt afgezonderd te leven. Zij zegt, heeft God mij afgezonderd van al de rest door de verkiezing, moet ik eens afgezonderd blijven van de rest in mijn dood, in de opstanding, in het oordeel, in de eeuwigheid, dan wil ik in de wereld ook afgezonderd leven. Op haar past 't geen in Gen. XLIX van Jozeph staat, de afgezonderde zijner broederen. Zij rusten niet, voor dat zij uit de wereld bij God zijn. De eerste is zoo een booze en duivelsche natuur, maar de andere is de goddelijke natuur deelachtig.

III. Gij zult zeggen, hoe zullen het die twee partijen maken in een vrome? Och, hoe zouden zij het maken ! Zij zijn niet stil, zij duëlleeren. Daar is niet een kind Gods, die dat niet ondervindt, of hij zwak of sterk is, of hij een eikenboom der gerechtigheid, of een gekrookt rietje is; zij hebben allemaal een wedergeboren en een onwedergeboren deel, en daar is er geen een zonder. Zondaar! gij zegt, ik dank God, mijn hart is goed, maar gij weet niet wat gij zegt. Een vrome zegt, ik weet nergens minder raad mede als met mijn hart, want

1. Daar is geen een vrome in den **geheelen** Bijbel bekend zonder dat. Leest en herleest ze, zoo dikwijls **als gij** wilt, gij zult het zoo vinden, Dan **toon**en ze eens natuur, en dan **toon**en ze eens genade. Het is altijd, och kon ik eens ontslagen zijn van dien ouden mensch !

2. Het is niet nu en dan in hen, maar altijd, nacht en dag, in al hun overtuigingen, zijn ze in voor- of in tegenspoed, wandelen

ze in 't licht van Gods aangezicht of leven ze onder verbergingen, en in kruis, nacht en dag, in alle gelegenheid.

3. Zij zijn in een en dezelfde plaats met hen, ze zijn in hetzelfde vertrek met ons. Meent ge, dat de eene mensch in het verstand zit, en de andere in den wil! de eene verdorvenheid in uw consciëntie, de andere in uw memorie? Zij is overal, de natuur zit in het verstand, in den wil, in de memorie, in de consciëntie, in de liefde, in den haat, in de droefheid, in de vreeze, in de blijdschap; ze is overal in 't zelfde vertrek met ons. Om u dat op te helderen; het is er net mede, gelijk als in de schemering; gij hebt licht en duisternis bijeen. Het is er mede gelijk als met lauw water; daar hebt gij warmte en koude ondereen.

4. Zij kunnen niet accordeeren. Om u dat op te helderen; 't is een gelijkenisse van vuur en water in een vat; het zal niet met malkanderen vermengen, het zou eer het vat doen bersten. Geen vrede, zegt de geest, geen vrede, zegt het vleesch, Gal. V: 17. En de eene doet den anderen kwijnen en zuchten; het vleesch doet den geest zuchten, het vleesch zegt tegen den geest: gij krijgt genoeg; en de geest zegt tegen het vleesch: gij krijgt te veel: het vleesch zegt, gij bidt te veel; de geest zegt: ik bidde niet genoeg; het vleesch zegt: gij gaat te veel ter kerk; de geest zegt: gij gaat niet genoeg ter kerk. Salomo zegt: 't is beter te wonen op een hoek van een dak dan bij een kiffachtige huisvrouw, Spr. XXI: 9. Weet gij iets dat doodelijker is? Ik weet iets dat nog doodelijker is, het gekijf van binnen; want gij kunt op een hoek van een dak van 't andere nog ontslagen worden, maar van deze niet.

5. Zij wijken malkanderen geen een voet. De genade zegt: ik wil bidden, lezen, den Heere liefhebben; het vleesch zegt: ik wil niet wijken, dan zou al mijn vreugde vergaan, ik zou ziek worden, zegt de nature, ik wil niet lezen, niet bidden en God niet liefhebben,

6. Ten laatste. Als zij zich opdoen, elk heeft zijn aanhang. De verdorven natuur heeft den duivel tot haar aanhang, zij heeft het verdorven harte op hare zijde, de wereld heeft ze tot haren aanhang, haar boos gezelschap heeft ze tot haren aanhang; maar de goede natuur heeft God tot haar helper, den drieëenigen God. Ik hebbe u lief, zegt God, en de engelen Gods waren blijde, als zij uwe bekeering zagen, maar nu hebben ze ook vreugde, nu dat zij u ook zoo in den strijd zien staan. Wie is er nog met haar? De vromen, die malkanderen helpen en bijstaan, zoolang als zij kunnen.

En de consciëntie is zulk een vriend van u; dan verblijdt gij mij, zegt zij, als gij het met God zoo houdt. Ja, heel de Bijbel,

heel de bediening is voor haar, en alle stichtelijke traktaten en alle opwekkende boekjes, die zij lezen. Dat is de aanhang. Zietdaar geliefden, zoo doen de duëllisten zich op als brieschende leeuwen.

IV. Het vierde is: hoe gaan zij te kamp? hoe is de nature gesteld in den strijd? Hoe is de oude nature gesteld, en hoe is de nieuwe nature gesteld? Als men een duël zal zien, men verneemt, hoe zij gaan zullen, in wat gemoedsgestalten.

Wilt gij de nieuwe nature eerst zien, die is toch de beste ; als zij uitkomt, hoe is zij gesteld?

1. Eerst, zij zoekt zich te bewaren van moedeloosheid. Laat ik, zegt ze, niet al te neergebogen zijn, niet te neërslachtig; laat mijn harte mij niet begeven, zegt ze.

2. Zoo grijpt ze een moed. Niet alleen, zegt ze, moet ik niet moedeloos zijn maar ik moet ook dapper zijn, 't is mij zeker dat ik het winnen moet. Waaraan weet zij, dat zij het winnen moet? Wei de groote en machtige God is aan hare zijde. Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? In dezen allen zijn wij meer als overwinnaars, door Hem, die ons liefgehad heeft, Rom. VIII:31, 37. Zie ik, zegt ze, dat mijn verdorvenheden mij te sterk worden, ik zal een vastendag houden, en God zal den strijder helpen. Wat nog? Ik mag niet als dapper zijn, en zondige ik eens, daar is vergevinge, om niet, uit genade, door de verlossinge die in Christus Jezus is, Rom. III: 24. Die ons uit zougrooten dood verlost heeft, ende nog verlost, op welken wij hopen dat Hij ons ook nog verlossen zal, 2 Cor. I: 10. Ik hope, ik moet winnen, ik hope dat hetgene ik nu niet ben, en hier nooit worden zal, ik dat in mijn dood zal worden. Eph. V : 27. Eene gemeente zonder vlek of rimpel. Ik moet dapper zijn, want de Geest Gods, die in mij woont, die is geen Geest van vreesachtigheid, maar der sterkte en der kloekmoedigheid, 2 Tim. I: 7. Ik ga dan ten strijde, maar mijn harte beeft niet, ik ben wel voorzien met wapenen, ik hope op den levendigen God, Eph. VI : 13. Bekijkt den helm der zaligheid, die op mijn hoofd sta; bekijkt mijn borstwapen der gerechtigheid, ik wandele in een goede en onergerlijke consciëntie voor God, Hand. XXIII: 16. Bekijkt mijn schild des geloofs, het geloof in den Heere Jezus, daar alle vurige pijlen mede uitgebluscht worden, zoodat de pijlen des duivels geen vat op mij hebben. Bezieet mijn gordel der waarheid, die ik aan mijne lendenen hebbe, ik ben niet geveisd, ik ben oprecht, God is mijn Getuige en elk, ik doe het uit geen geveinsdheid. Wilt gij het zwaard in mijn hand eens zien, dat is de Bijbel, het Woord Gods. Wilt gij mijn voeten eens zien staan in de bereidwilligheid van het Evangelium?

't is geen gedwongen spel, ik ben er blijde over. Wilt gij mijn mond eens hooren, die is vol biddingen en smeekingen. Voor wie zou ik nu vreezen? Mijn harte is ais een leeuw, ik durve wel uitkomen voor God, ik behoeve mij niet te schamen om ten strijde te komen. Verberge ik mij altemets wat, het is omdat ik geer! geveinsde wil schijnen te zijn, noch geen hoovaardige; 't is omdat ik mijzelf ken, ik wantrouwe mijzelf, ik weet niet waar ik nog toe komen kan. Ik leve altemets als een verborgene in den lande, maar altemets moet ik eens uitkomen, zoodat het anderen zien en zeggen: dat mensch is gezet om voor God te willen vechten tegen zijn verdorvene nature. Dan ben ik tevreden, 't zal mij niet schaden, laat dan mijne verdorvenheid een boek tegen mij schrijven, ik zal 't op mijn schouder dragen, en 't zal mijne kroone wezen, dat ik het met God houde. Het is: ik zal mij nog al geringer houden dan alzo, gelijk als David zei, 2 Sam. VI : 22. En zij zeggen tegen de andere partij, als diezelve man tegen Goliath: gij zult het zeker verliezen, want ik kome tot u in de name des Heeren, 1 Sam. XVII : 45.

Hoe bestaat nu de andere, de oude natuur, hoe is die gesteld?

1. Die is getireerd, die verbergt zich, die wil het niet weten dat zij zich tegen de nieuwe natuur zoo aankant, die is beschaamd, als het ontdekt wordt dat zij zoo gekant is tegen haar. Al hadden zij een hoerenvoorhoofd, zij zouden het zich schamen. Zij is eender als een dief en een moordenaar; als zij ontdekt worden, zij durven voor het licht niet komen. Het is met de verdorvenheid gelijk als met een huis, daar een dief in is; als men het van buiten aanziet, men zou niet durven denken, dat schuilt daar. Als men iemand van buiten aanziet, men zou niet denken, daar schuilen zulke verdorvenheden, men zou het dikwijls niet durven denken, dat zulks in iemands hart zou kunnen komen. Zoudt gij dat wel gedacht hebben van David, Loth, Noach, Petrus, dat daar zulke verdorvenheden schuilden? Zoo is 't met den ouden mensch, zij durft zich niet vertoonen, dat zij zoo gekant is tegen God.

2. Zij is zoo gesteld, dat ze wel ziet, dat ze zeker het verliezen moet. Ik heb niet te wachten, zegt zij, als verbroken te worden ; ik zal de nederlaag hebben, zegt de verdorvene natuur, ik heb niet te wachten, als verbroken te worden. Is Mordechai van het zaad der Joden, dan zult gij zeker vallen, Haman. Het is het zaad Gods, zegt ze, daar gij zoo tegen strijdt, ge zult zeker vallen.

3. Zij kan het niet winnen, want 't is onmogelijk dat de uitverkorenen verleid kunnen worden, zij zullen nooit met den hond tot zijn uitbraaksel weêrkeeren, noch met de zeug tot de wenteling

des slijks. Het vaste fundament Gods staat, de verkiezing is vast, de verdiensten van Christus zijn te krachtig, de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk, Rom. XI : 29. Zoo zijn zij gesteld.

V. Nu ons vijfde stuk is: lieve God, kunt Gij, als Gij ons veranderde, ons niet geheel volmaakt geheiligd hebben? Ja, dat kon onze God gedaan hebben. Zoowel als Hij ze aan Adam gaf, en alzoowel als Hij den eenen min en den ander meer genade gegeven heeft, zoo kon Hij ook de volmaaktheid geven, alzoowel nu als na den dood. Doch dat behaagde God niet, en de wil Gods is wijs, dat Hij de oude natuur laat blijven bij de nieuwe natuur, ja 't is heerlijk en prijsselijk, dat de oude en nieuwe natuur zamen gaat, want

1. Daarin ziet gij alle dagen de macht van uwen God, hoe zwak dikwijls de eene is, en hoe sterk de andere, dat de nieuwe evenwel niet verslonden en overwonnen wordt.

2. Dat niet alleen, maar gij ziet alle dagen de lankmoedigheid van God, die tot u zegt: met zoo vele gebreken moet Ik u verdragen, dat is Mijne lankmoedigheid, dat Ik u niet doodsla voor Mijne voeten; gij zoo zondig, daarin ziet gij den rijkdom van Gods lankmoedigheid.

3. Daardoor houdt God ons zoo klein bij onszelven. Wij zijn zulke beesten van menschen. Ik ben zulk een groot beest bij U, zei Asaph, Ps. LXXIII : 22. En dat moet elk zeggen. Die natuur maakt ons zoo klein. Wat, moogt gij zoo groot en hoovaardig zijn, zegt de genade, kijkt eens op uw zonden en wonden.

4. Ach, lieve Heere Jezus! zegt zij, Gij wordt mij zoo dierbaar. Zij gaan zoo met al hun gebreken alle dagen naar den Heere Jezus. Is dat niet de wijsheid Gods, als Hij zoo een middel gebruikt, om ons alle dagen tot den Heere Jezus te brengen?

5. Dan blinkt de vrije genade Gods meer uit. Wat vrijer genade is dit, met zoo vele zonden zalig te worden? Door de genade Gods, zeggen zij, ben ik dat ik ben, met Paulus, 1 Cor. XV: 10.

6. Dan blijven zij zoo moedig in den strijd, en ze zeggen tegen andere: wilt gij mede in den strijd, op het einde van den strijd is de kroon, gij zult niet tevergeefs gestreden hebben.

Wat zegt gij nu? Is 't niet een singulier stuk? Hebt gij het wel bekeken? Wilt gij het doen, het zal u bevorderlijk zijn op den weg.

Dat is onze predikatie van die stof, bestaande in die vijf stukken.

1. Daar zijn twee menschen in elke vrome. 2. Wat is de eene en wat is de andere? 3. Zij doen zich alle beide op. 4. Hoe zijn ze

gesteld, als ze aan het duël gaan ? 5. Zou God niet heel die verdorven natuur kunnen wegnemen en weggenomen kunnen hebben, als Hij hen veranderde? Ja, daar is nu de wijsheid Gods, in die natuur te laten blijven bij de genade; de natuur zou anders schreeuwen,forsch en trotsch zijn als Rabsake en Pharao, wie is de Heere? wie is de God, die u uit mijne hand zoude redden ? Waar zijn die en die steden? hebben de goden dier volkeren zich uit mijne hand kunnen redden? zei Rabsake tegen Hiskia. **Zou** God u redden? zegt een natuurlijk mensch. Waar is Adam, Loth, David, Petrus? hebben zij zichzelf gered ? Zij zou wel zeggen als Goliath tegen David : komt hier en ik zal uw vleesch den vogelen des hemels te eten geven. Gij zult het evenwel eindelijk eens altemaal door de genade Gods te boven komen.

Daar hebben wij de preparatien. Als 't God belijft dat wij leven, zullen wij in het toekomende tot andere stoffen overgaan. Wij wenschen dat de Heere nu dit believe te zegenen aan ons en aan **ulieden**, om **Zijns Zoons** wil. Amen.

EEN-EN-TACHTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin deze drie dingen verhandeld worden :

- I. Dat de oude nature handgemeen wordt tegen de nieuwe.
- II. Hoe loos dat zij het belegt tegen de nieuwe.
- III. Hoe zij altemets schijnt te avanceeren.

WIJ lezen, Hoogl. II : 16, Mijn liefste is mijne, en ik ben Zijne, Wat moet dat zoet zijn, als wij verzekerd zijn, dat de Heere Jezus onze is, Hoogl. VII : 10, Ik ben mijnes Liefsten, ende Zijne genegenheid is tot mij, Hoogl. VIII : 10, Doe was ik in zijne oogen als een die vrede vindt. Wat moet dat aangenaam wezen, als een ziele zoo liefelijk omhelsd wordt met kussen van Gods mond!

Ach! mocht ik dat hebben, zegt een kind van God!

En zoo er iets ter wereld noodig is, het is dit: bewijs te bekomen, dat men deel aan Christus heeft. Weigert God dat bewijs wel in het Woord? Neen, maar Hij geeft er zeer menigvuldige bewijzen van. Welke zijn zij? Dit: als iemand een nieuw schepsel is, dan is hij een lidmaat van Christus. Nog eens, zijt gij een rankje in den wijnstok, dan leeft gij door het geloof in Christus. Wilt gij het weten, gij kunt het kennen uit den Geest van Christus, zoo die in u woont. Daar zijn zoovele blijken, daar gij het uit kennen kunt, als gij van den Vader aan den Zoon gegeven zijt.

Zegt gij : hoe zal ik dat weten? Uit de trekkinge. Hoe zal ik weten of ik getrokken ben? Dan komt gij naar Christus. En onder de teekenen die er zijn, wilden wij ons oog slaan op Gal. V : 24, Die Christi zijn, hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden. Zoo wakker is de Heere Jezus mijn of uw Zaligmaker niet, of wat zegt ons harte? Het is lang genoeg den wille des vleesches en der gedachten gedaan, het vleesch moet zijn zin niet hebben. Ze zouden wei zeggen: zooveel wils en vreugde, als gij in de zonde had, toen gij in uwe nature leefde, zoo veel pijn en smart, zult gij nu over de zonde hebben. En hoe gaarne, zegt zoo een, zag ik de separatie van mijne rechteroogen, handen en voeten. Of gij tot hen zegt: kunt gij daar nu zoo af? Och ja, zeggen ze. Zoudt gij er geen een houden, zegt de Heere? Neen ik, Neen! zeggen ze. Jacob kon van al zijne zonen

scheiden, maar van Benjamin niet. Ik heb alles verlaten, zegt zoo een, zelfs ook mijn Benjamin; ik weet niet beter, Heere! al wat ik maar kan ontgaan, zoek ik te ontgaan; 't is lang genoeg de zonde gediend en de wereld te wille geweest, en een vijand van God geweest; dat zal ik uitzuchten, dat er nog in mij overig is, dat zal ik uitbidden, uitklagen, uitvasten, uitvechten, en God, hope ik, zal mijn strijdend harte daartegen helpen. Geliefden, dat is een teeken dat Christus uwe is en gij Christizijt; dat is een teeken: 1. Dat klaar is. 2. Dat waar is. 3. Dat algemeen is. 4. Dat particulier is.

1. Het is een teeken, dat klaar is, elk kan dat vatten, al was 't een natuurlijk mensch; zijt gij een Christen, dan moet er dat uit.

2. Het is een teeken, dat waar is. Gij wilt altijd weten of uw werk in waarheid is; dan is 't waarheid, als gij dat oude deeg niet dragen kunt, en zegt: ik moet een nieuw deeg zijn.

3. Het is een teeken, dat universeel en algemeen is, 't is een teeken dat in alle de vromen is.

4. Wilt gij weten, of gij in Christus zijt, al te zamen of elk voor zichzelf, maakt het op, gij zult uw vleesch kruisigen. Och Heere! zegt dat harte, ik zal mij wreken over mijne twee oogen met Simson; over het oog van mijn verstand, en het oog van mijne consciëntie, dat die zoo uitgestoken zijn; wat heb ik gedaan? Och het smart mij, dat ik zoo lang den wille van het vleesch gedaan heb.

Dat is de zake, die wij nu onder de hand hebben. Dat rare en zeldzame stuk zagen wij laatst, en wij zeiden dat het evenwel klaar was. Wat was 't? Eerst zagen wij dat er in elke vrome twee menschen waren, en wij zeiden: welke zijn zij? Wat is de eene, en wat is de andere? De eene duëllist is de oude nature, en de andere is de goddelijke nature; elk kreeg namen van God naar zijnen aard. Ook zagen wij dat die twee niet in een apart vertrek waren, maar in een en dezelfde plaats, in 't verstand, in den wil, in 't oordeel, in de consciëntie, in de affecten; zij waren in een en 't zelfde vertrek, maar konden niet accordeeren. Dan zagen wij dat ze malkanderen in duel eischten, de duivelsche nature en de goddelijke nature tot den dood toe. Gij zult mij winnen, of ik zal u winnen, zegt de eene nature, en desgelijks zegt ook de andere. Men denkt altijd, als iemand duëlleeren wil, hoe is hij gemoed? Dat zagen wij ook. Toen hadden wij voor het laatste: of God, als Hij een mensch veranderde, het niet had kunnen zoo schikken, dat hij geen verdorvenheid gehad had? Wij zeiden: ja, als het Hem beliefd had, zoo had Hij 't zoo wel kunnen maken als bij onzen dood en bij onze eerste schepping.

Waarom belijft het God niet? Dat doet Hij om Zijne wijsheid te toonen, en om Hemzelve in Christus des te meer te verheerlijken, en om ons klein en nederig te maken, om ons onderscheid te **leeren** tusschen de strijdende en triumpherende Kerk, en om ons den Geest der heerlijkheid te **leeren** kennen, **zoowel** als den Middelaar en den Vader. Toen bleef ons over het **duël**: in een en 't zelfde vertrek van onze ziel leveren ze slag. Dat hebben wij tegenwoordig te bezien, hoe de duëllisten, de natuur en de genade, malkanderen slag leveren. Hoe de duivelsche natuur slag levert, hebben wij nu te bezien, en daarna, hoe de goddelijke natuur slag levert. Tegenwoordig zullen wij dan toonen:

- I. Hoe de oude natuur handgemeen wordt tegen de nieuwe.
- II. Hoe loos dat zij het weet te beleggen tegen de nieuwe.
- III. Hoe zij altemets schijnt te avanceeren.

Dat zijn onze drie stukken. Eerst, hoe zij handgemeen wordt. Dan, hoe zij het loos, behendig en kunstig weet te beleggen; zij doet het niet **zottelijk**, maar zeer behendig. Dan, zij avanceert altemets schrikkelijk, zoodat men over 't avancement verbaasd moet staan.

1. Wat het eerste aangaat: bij de nieuwe in een vrome zit ook een oude natuur, zij hebben malkanderen den oorlog verklaard, die niet bij te leggen is, 't is een vijandschap, die onverzoenlijk is. Die oude natuur is **knorchtig**, **kijfachtig**, **tegenspartelig**, zij wil aan den krijg geraken.

Philippus zei eens tot Nathanaël, komt en ziet, Joh. I: 47. Wij zeggen ook, komt, kijkt hoe de oude natuur gesteld is, als zij aan 't aanvallen is. Om het u onder een prent te vertoonen, daar gij op moet letten met het oog van uw ziel, **zoo** beziet dan **Kain** en Abel; daar is zijn broeder in devotie, hij slaat hem dood. Het is niet ongelijk aan dat van Jacob en Ezau, die tweelingen, hoe worstelen ze in den buik van hunne moeder! Het is niet ongelijk aan de geboorte van Perez en Zerah: Perez brak eerst door. Het is niet ongelijk aan dat van **Jannes** en **Jambres**, die Mozes tegenstonden. Het is niet ongelijk aan dat van Michaël den Archangel, die met den duivel twistte over het lichaam van Mozes. Het is niet ongelijk aan dat van David en Goliath: wilt gij u redden, zegt hij, ik zal uw vleesch de vogelen des hemels te eten geven. Waar zijn de goden der volkeren, zei Rabsake, hebben zij zich uit mijne hand kunnen redden. Zoudt, zegt die oude held, zoudt gij **gekrookt** rietje, u uit mijne hand kunnen redden? Het is niet ongelijk aan dat van 2 Sam. 11, als die vier en twintig soldaten daar speelden; laat ze spelen, zei Joab, laat ze het doen zei Abner,

en zij steken het zwaard in malkanders harte, dat zij daar alle vier en twintig dood lagen. De oude mensch zegt, zoudt gij altijd zoo bidden, zoo lezen, zoo mediteeren, zoo geloof oefenen, zoo teeder van gemoed zijn? Gij geeft mij uw leven geen genoeg, maar zij geeft God het al, ik zal nog al mijn respect en achting verliezen bij de wereld, dat zal ik niet dulden.

If. Als wij u de prenten getoond hebben, dan moeten wij zien, wat de oude natuur doet tegen de nieuwe. Zij -levert slag op drieërlei wijze, en dat is ons tweede stuk. Gaat eens in uw hart en ziet of gij er vreemd van zijt. Zij zegt: 1. Ik wil tot de zonde gaan. 2. Ik wil al het goede beletten. 3. Kan ik u tot geen zonde krijgen, en het goede niet beletten, dan zal ik het goede in u bederven. Och God, zult gij moeten zeggen, zoo ondervind ik het. Ik wil u naar de zonde hebben, zegt de oude natuur, ik zal het goede bederven en beletten, ik zal u zulke wonden geven,

1. Het eerste is: ik wil u naar de zonde hebben. Daar port hij zoo aan, de begeerlijkheid wordt zoo gaande in hun binnenste. en als daar occasie is, zij vdoert het eer men daar om denkt, noch op de alwetendheid en alomtegenwoordigheid Gods, noch eer men ter deeg aan eenig goed denkt, is de zonde volbracht.

Ik wil tellen, zei David 2 Sam. XXIV. Hij gaat naar het dak, 2 Sam. XI, en daar weidt hij zijne oogen vol overspel.

Ik wil naar de zaal, zei Petrus, Matth. XXVI, eer hij dacht wat hem afschrikken zou.

Als de oude natuur ons tot zonde brengt, dan maalt ze op de zonde, en zij verbergt de zonde in hare schandelijkheid, schadelijkheid en smartelijke gevolgen; 't zal geen kwaad doen, zegt ze; gelijk de visscher, die zijnen angel verbergt, en als de vogelvanger, die den strik verbergt. Het kwam David als geen zonde voor, het volk te tellen. Eilieve, zegt de oude natuur, gij moet wat meer rust hebben, gij zijt te veel ingespannen, gij zult uw vleesch mat en uw hart moede maken, altijd zoo goddelijk te zijn, dat is onmogelijk zoo te leven, maalt wat met uw gedachten op hetgene geoorloofd is, op uw beroep, op de dingen van de wereld. En als zij u daartoe gebracht heeft, dan zegt zij, nu moet gij u verbeelden hoe een mensch is, die in rijkdom en in hoogheid leeft, al kunt gij het niet verkrijgen, vermaakt u in die gedachten alsof gij het reeds hadt, en maalt dan daar wat op, als ge het hadt, hoe dartzel en ijdel ge zoudt leven en opsteken. En dan brengt het de oude nature zoo verre als zij kan. Dat komt van uitspanningen; als er occasie was, dan vielt gij in zulke zonden, wegens uwe natuur, daar gij wegens de genade dacht van bevrijd te wezen.

Dan komt de oude nature en schikt u zoo wat op. Roekeloosheid, zegt zij, daar hebt ge kracht genoeg tegen, al gaat ge in zulke gezelschappen, en al leest ge zulke boeken, daar ge door zoudt kunnen verleid worden.

Dina, wel gij zult niet vallen, al gaat ge de dochteren van dat land bezien, ge zijt daar al te wel toe opgevoed, als dat ge u misdragen zoudt. Wel Petrus, gij moogt wel in de zale gaan, gij zult niet vallen, al verlieten ze Hem allen, gij zult dat niet doen. Dan komt ze met het noodige, met het eerlijke, met het fatsoen. Wel, gij kunt zoo niet leven, altijd zoo devoot, wel, gij zoudt uw beroep niet kunnen waarnemen, gij zult bij geen fatsoenlijk mensch kunnen komen, gij zult uzelf in staat stellen om geen goed te kunnen doen, aan u of aan de uwen. Gaat eens in uw hart, ik weet dat het zoo gaat; ik wil naar de zonde, gij kunt zoo altijd niet leven, gij zoudt al heel vervallen, gij heb sterkte genoeg om staande te blijven, gij kunt anders met geen mensch leven, en dan zijt gij niet in staat om u of de uwen goed te doen, en zoo brengt ze tot de zonde. Is de zonde heimelijk begaan, het zal verborgen blijven, zegt zij; en wordt het openbaar, dan hebben ze duizenderlei vonden, ze liegen er om, en ze nemen hun toevlucht tot leugen, of tot erger zaken. Dat kunt ge zien in Abraham, Izaäk, Gehazi. Aza smeed den ziener in 't gevangenhuis, en hij onderdrukte velen die van zijn aanhang waren. Als gij naar de zonde wilt, gij zult dat zoo al voelen.

2. Kan ik u zoo niet krijgen, ik zal alle practijken in 't werk stellen om het goede te beletten in u, zegt ze. Als ik zie dat gij wilt aan 't bidden, aan 't lezen, aan het mediteeren, aan een teeder leven, aan alle deugd te betrachten, dan zal ik mijn praktijk in 't werk stellen om dat te hinderen, ik zal er u van afhouden. En zij belegt het loos. Wel zegt ze, gij ziet wel dat het nu geen tijd is om te bidden, of te lezen, gij weet dat er deze en gene zake te doen is, 't is nu geen tijd om des Heeren huis te bouwen, daar onze huizen in 't stof liggen, 't is een contrairietijd, Haggäi 1. Het is als Lev. X, daar waren Aärons kinderen door het vuur van den hemel verbrand; Mozes zei, waar is het spijsoffer? waarom hebt ge dat niet gegeten? Aäron zei, zulke dingen zijn mij overgekomen, en zou den Heere dat behagelijk geweest hebben, dat ik mijn vaderlijke liefde had weggezet, en dat ik had gaan eten en drinken? Dat Aäron wel zei, dat zegt de oude nature kwalijk; 't is daar nu geen tijd toe, gij zijt er niet toe bekwaam. En zegt ze, als gij het nog doet, dan moet ge het maar kort doen, en ter loops, dan moet -ge het zoo maar doen om uwe consciëntie te paaien. De oude

nature zegt, zeker is 't godvruchtig leven uw plicht, gij moet het doen, en ge zult het doen, maar nog niet, stelt het wat uit, totdat ge deze en gene zake in uw beroep gedaan hebt, ge moet eerst afscheid nemen van uw vrienden, stelt het nog wat uit, totdat gij uw tijd kwijt zijt, en het werk des Geestes kwijt zijt. Komt gij dan daarna, dan is 't zonder harte. Dan zegt de oude nature, gij wilt zoo ingespannen zijn, maar het is maar opvoeding, 't is geen genadewerk in u, gij leert zoo maar wat napraten, 't is maar natuurwerk in u; ten blijke van dat, ge zijt niet aangenaam bij God noch menschen; God hoort noch antwoordt u niet, gij moet zelfs klagen dat God u niet hoort; ge zijt ook niet aangenaam bij de menschen, zij houden u voor een geveinsde, 't is al maar gemaaktheid.

Dan doet zij haar laatste attaque. Ik zou resolveeren om de strenge zoo hard niet te trekken, zegt zij, ik zou zoo wat geven en wat nemen, op zijn tijd zou ik met de wereld wat meê doen; ging Petrus wel verloren, omdat hij wat geveinsd hadde, en Barnabas wierd door zijn veinzen ook afgetrokken, en velen met hen. Die goede hoveling zei tegen den Propheet Micha, zij spreken allen uit éénen mond goed tegen den Koning, laat uw woord zijn als het hunne, doet ook zoo. De oude nature zegt, doet wat mede, dan zult gij wat meer ingang vinden.

3. Het derde is: als ze dat niet beletten kan probeert ze en zegt, ik zal het goede in u bederven, ik zal zulk een doode vliege leggen in uw bidden, lezen en Avondmaal gaan, dat het goede bederven zal. Hoe gaat dat toe? Op deze wijze : zij begeven zichzelf tot lezen, bidden, Avondmaal gaan, en tot al wat dierbaar is, ze willen zich niet laten beletten, maar ze voelen, ze hebben geen aandacht, ze hebben verstrooide gedachten, hun hart is bij de zaak niet, hun aandacht is weg, daar komt een zwerm met vogelen, die pikken het alles op. Daar kwam op het offer van Abraham een zwerm van wild gevogelte, hij kon 't zoo niet weg krijgen. Gij hebt geen aandacht onder prediken of bidden, gij kunt niet zeggen als Abraham, blijft hier staan. Gaat gij onder een predikatie, zijt ge onder 't gebed, daar doet ge dingen die niet te pas komen; wordt er naar uw zin niet gepredikt, ge leest een kapittel, ge bidt anders als de predikant, gij denkt aan een zegen, dien gij te voren wel gehad hebt, en dan hebt gij van het prediken en bidden alzo veel alsof gij er niet geweest waart. De rechtvaardige moet en wil vruchten dragen en op zijn tijd voortbrengen, Ps. I : 3. Dan komt de oude nature en zegt, hebt gij daar klopping over? zijt ge daar beschaamd over? Gij zijt in wat goeds bezig geweest, en ge hebt al een beter gebed gedaan als een predikant, ge hadt we

vijf talenten, daar hij er maar één had. Dan bederft zij 't door het eigen ik daarin te brengen; dat is een predikant, en gij zijt maar een particulier. Dan weet de oude mensch het goede in hen te bederven door hen liefde te doen krijgen tot menschengunst, eere en achting. Krijgt gij eigen eere lief, ge wordt zeer licht in 't goede gestuit. Het laatste, daar hij het mede bederft, is eindelijk, dat die oude nature aanspant met den duivel ; dan trekt hij de sluizen van den afgrond eens open, en hij komt met Godslasterlijke en Atheïstische gedachten, waardoor het beste werk verdorven wordt. En in plaats van verkwikking, die zij uit hun werk zouden hebben, zoo hebben zij verschrikking, die van een schadelijk gevolg is, zoodat zij moeten zeggen, denk ik aan God en aan het werk Gods, zoo make ik misbaar, en ik ben mijn verkwikkinge kwijt, Ps. LXXVII : 4.

Wat dunkt u ? zijn het geen schrikkelijke dingen? Zet het in uw harte weg en gij zult zien dat de duivelsche nature aanvalt in die drie stukken.

III. Maar hoe is 't dan ? Dat is ons derde stuk. Avanceert ze ? Och maar al te veel. Ach Heere, zegt een kind Gods! Wie avanceert ? 't Is de duivelsche nature niet ? Och hoe sterk is zij ! Wanneer avanceert zij ?

1. Eerst, dan, als gij als een luiaard tot het werk komt, zoodat gij trage handen en slappe knieën hebt, Hebr. XII : 12. Mozes handen wierden slap, Exod. VI : 12. Gij vecht u moede en mat, of gij ziet er tegen op, en gij komt er als een luiaard toe.

2. Zij avanceert, als zij ons zoo kleinmoedig maakt ; mijn vijand te winnen, geef ik op, zeggen zij, en te ontgaan of te ontvluchten en kan niet wezen. Rom. VII : 25, Ik ellendig mensche. wie zal mij verlossen !

3. Dan avanceert zij, als zij zulke binnenwonden geeft ; 't is in 't harte, in 't verstand, in 't oordeel, in den wille, in de conscientie, in de liefde, in den haat, in de droefheid, in den toorn, in de vreugde. Tit. 1 : 15, beide haar verstand en conscientie zijn bevlekt. Het is alles besmet ; en daar woont niets goeds in hen naar den vleesche, of het onwedergeboren deel, het goede dat ik naar het wedergeboren deel, wil, dat doe ik niet en kan ik niet doen, omdat ik zoo gekwetst ben ; en het kwade dat ik niet en wil dat doe ik, met en naar het onwedergeboren deel, Rom. VII:18, 19.

4. Dan avanceert ze, als zij u in plekke van staan tot struikelen brengt, van struikelen tot vallen, en van gemeene tot zware vallen. De oude duivelsche nature breekt door, en zij gaat van zonde tot zonde ; 't komt zoo verre, dat zij de eene zonde gereed moet

hebben om eene andere zonde te bedekken. Wat kwetste die duivelsche **nature**, Noach, Loth, David !

5. Dan avanceert ze, als zij zelden verzoekt of zij krijgt haar wille, en zij vindt in dat stuk of in die daad geen tegenstand meer.

Dat zijn onze drie stukken. Bewaart ze in uw harte, ik en gij moeten ze kennen ; maar zoekt er de nieuwe en goddelijke **nature** tegen te krijgen. Daar genade is, geeft God die **nature**. Die zal 't ook beleggen, die is ook niet ontbloot van verstand. Hoe die avanceert, is de stoffe van een volgende predikatie ; hoe die nieuwe niet stil is, maar zij stelt zich tegen de oude. Komt Goliath tegen David, David komt ook tegen Goliath. Pocht de oude **nature** als Goliath, God zal u in mijne hand besluiten, de nieuwe zal als David gered worden, en in nederigheid zeggen, ik kome tot u in den name des **Heeren**, en God uit den hemel zal mij van u ontslaan, ik hebbe hope van overwinninge. Wij zullen het daar nu bij laten, en bidden God, dat Hij het gesprokene wil zegenen, aan ons en aan **ulieden** om Zijn Zoons wille, Amen.

TWEE-EWTACHTIGSTEPREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin vier stukken :

- I. Dat de geestelijke nature ook niet stil zit.
- II. Zij valt op het vleesch aan.
- III. Hoe zij het belegt.
- IV. Wanneer zij avanceert.

Wij lezen, Job XIX: 25, Ik weet, mijn verlosser leeft. 't Was een man onder 't kruis, en 't was een man die verzekerd was. Wat is het schoon, verzekerd te zijn van zijn genade hier en van zijne heerlijkheid hier na ! De Papisten mogen zeggen, de Calvinistische geest is een melancholyke geest en leugen ; wij zeggen dat het zoo schoon is, verzekerd te leven. Gij moet niet zeggen, dat mag een Job en een Paulus hebben, die uitstekende lichten waren onder Gods kinderen. Gij moet niet zeggen, dat dat maar onder de grooten genoten wordt. Het wordt ook onder de kleinen genoten. Paulus zei tot de geloovige Romeinen, wij zijn verzekerd, dat ons niets zal kunnen scheiden van de liefde Gods, Rom. VIII : 35-39. Dat was niet maar een Job en groote Christenen, maar daar waren de zwakke rietjes ook onder begrepen. De Papisten mogen er een vervloeking over uitspreken, wij zeggen, dat een kind Gods evenwel verzekerd is, zij genieten het evenwel. En al hebben sommige heiligen dat, sommigen missen het, en die het missen, laten zich daaraan gelegen als aan eene zaak van 't zwaarste gewichte, 't is hun een parel van groote waarde, 't is eene zake die schaarsch bekomen wordt, zij kunnen zonder dat niet leven.

Als zij het missen, dan is om verzekering al hun gekerm, dan is Ps. XXXV : 3, Zegt tot mijne ziele, Ik ben uw heil, en Ps. LI, in den rijm, vs. 6. Doe mij ook nu smaken de zekerheid mijner zaligheid, Heere, door Uwe genade ! Het gemis is hun ondragelijk. Hoogl. III, daar miste het de bruid, het licht van Gods aangezichte, en zij kon het niet dragen. Hoe zoet is het verzekerd te zijn ! Dat Gods kinderen het dikwijls niet zijn, daar zijn redenen van Gods zijde, aan des duivels zijde, en aan hunne zijde.

1. God onthoudt ze hun om heilige redenen, omdat in die zoete vrucht een worm groeit, daar is een doode vliege in, de nature is zoo erg, dat zij de beste genade bederft. Ps. XXX : 7, 8, ik

meende dat ik mijn leven niet meer gewankeld zou hebben, omdat Gij mijn berg door Uwe goedgunstigheid hadt vastgezet. De bruid, Hoogl. V, zij trok haar rok uit, zij meende dat zij niet meer ingespannen moest zijn. Petrus zei, ik vreeze niet, al zou ik in den dood moeten gaan, Matth. XXVI : 35.

2. Daar zijn redenen aan des duivels kant. Twee dingen kan hij niet dragen; hij benijdt dat God verheerlijkt en dat zij zoo verkwikt worden. Hij kan niet lijden dat God met het Zijne doet wat Hij wil, en is iemand verzekerd, meteen zit hij er achter; hij kan geen Adam lang in 't paradijs zien, noch geen Heere Jezus lang onder dat geroep : dit is Mijn geliefde Zone, noch geen Paulus opgetrokken in den derden hemel, of hij moest zijn vuisten voelen. Daar komt als uit de helle een gedruisch; den hemel, zegt hij, kan ik u niet benemen, maar ik zal u beroeren.

3. Daar zijn redenen aan onze zijde. Wat is de schuld wel aan onze zijde? Wij doen onze belofte niet. Wat al beloven wij, en wij betalen niet? Verliest God Zijne eere, 't is of wij er niet eens over ontsteld zijn, 't is of het krankheid is die wij wel dragen kunnen. Dan, door onzen oneffen wandel blusschen wij den Geest uit, en dan bluscht God den troost uit. Wij conformeeren ons te veel met de wereld, en dan kunt gij de ontfermingen Gods zoo niet gewaar worden, Rom. XII : 1, 2.

De geest der wereld, daar die komt, dat maakt vervreemding, die geestelijke wachthouding, die zoo noodig is, is er zoo niet, en men wordt vervreemd, om niet zoo consciëntieus te leven, maar dit en dat aan de hand te houden, en zooveel boelen te hebben, die stelen den maagdom van ons gemoed. In een vuil glas doet God dien troost niet, maar wel in een rein glas. De ware verzekering zult gij vinden in een rein gewisse. David bad in den LI Psalm, eerst om een rein gemoed, en toen was 't, doe mij smaken de zekerheid van mijne zaligheid. De geestelijke mensch is niet genoeg bezig in 't waken en bidden.

Roept de Koning, waakt en bidt, dan moeten wij opstaan en zeggen, de' geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak, Matth. XXVI : 41. O! die tegen het vleesch strijd, zal het licht op zijn pad zien. Rom. VII, hoe kreeg die man licht? Hij zei, ik hebbe een vermaak in de Wet Gods naar den inwendigen mensch, vers 22. Maar hoe kreeg hij 't? Wat zeide hij? Ik schreide: hoe bang, hoe verlegen was hij over zijn vleesch! Als hij dat gedaan had, hoe kwam hij er uit? Ach, zegt hij, ik moet God danken door Jezus Christus, vers 25. Geliefden, zoo lief als

die parel van de verzekering is, vecht tegen uw vleesch, of gij zult niet licht verzekerd worden. Als wij overtuigd zijn van eenige verborgene zonden, daar wij niet tegen strijden, in dat hart is niet veel verzekering te wachten. En zoudt gij niet voor al dat dierbaar is, hierna in den hemel, en voor in den tijd daarvan verzekerd te zijn, eenigen tijd willen strijden tegen de inwonende zonde ?

Laatst zagen wij het duël of tweegevecht, hoe dat die duivelsche nature de geestelijke nature op het lijf viel. Zij valt er zoo maar los op aan, en heeft ze er geen vat op en kan ze er niet toe komen, dan belet zij het goede; gij kunt zoo altijd niet ingespannen zijn, zegt ze, spant u eens wat uit. Dan spant zij al haar practijk samen om het godvruchtige in haar te bederven door verstrooide gedachten, door 't een of 't andere dat uw oog bekoren of naar zich trekken kan. Nu hebben wij te bezien :

I. Dat de geestelijke nature komt, en die zit ook niet stil.

II. Zij valt het vleesch op het lijf.

III. Hoe zij het belegt.

IV. Wanneer zij avanceert.

Dat zijn onze vier stukken. Eerst, 1. De geestelijke nature zit ook niet stil. Dan, zij valt de duivelsche nature op het lijf. Dan, hoe zij het stuk belegt. Eindelijk, wanneer zij avanceert.

1. Wat het eerste aangaat : hier komt die geestelijke nature, die goddelijke en hemelsche nature, die niet zondigen kan, die niet zondigen wil, daar het beeld Gods in is, die niet leven kan zonder bij God te zijn, die het eene eere, eene kroon en een sieraad rekt God te dienen; 't is eene heilige nature, die in hare zucht, lust, bewegingen, daden, oogmerken, en in al haren wandel zegt, dat zij afgezonderden zijn van heel de wereld.

Wel zegt een kind Gods, heeft God mij uit zoo vele duizenden door Zijne vrijmachtige genade afgezonderd, en zal Hij mij door dezelfde genade afgezonderd doen blijven van al de rest, in den dood, in 't oordeel en in de eeuwigheid, het komt mij schoon en noodig voor, ik kan niet rusten voor dat ik als een Jozeph ben, die een afgezonderde was onder zijne broederen, ik hope zoo eens afgezonderd te zijn van die duivelsche nature. Men noemt het, met een kort woord, het wedergeboren deel, het nieuwe schepsel, 't beeld Gods. Die geestelijke nature zit niet stil, maar zij komt en valt de duivelsche nature op het lijf; en dat is ons tweede stuk.

II. Gij zult u zoo geen meester stellen, zegt zij, ik zal mij tegen u zetten, ik kan zoo dor en zoo zuimachtig niet leven, gij zult mij niet meer zoo beletten om God te dienen, gij zult mijn vriend niet langer zijn, die God zoo hoont en haat en onteert. Ze is

eender als een Jacob tegen een Ezau; ik kan u de eerstgeboorte niet laten hebben.

Die geestelijke nature in haar gevecht is niet ongelijk aan Mozes tegen de tovenaars, en als David, toen hij streed tegen Goliath; gij hond, zeide hij, zult gij God smaden? Zoo zegt de hemelsche natuur ook, gij duivelsche nature, zult gij tegen God opstaan? Zij is als Mordechai: Haman moest voor hem vallen. Gij, duivelsche nature, zegt ze, als ze ingespannen raakt, wat deel hebt gij aan God? Zij is niet ongelijk aan Papias tegen Elymas den tovenaars; ô gij kind des duivels, zegt ze, vijand van alle gerechtigheid. Is de geestelijke nature ingespannen, dan is zij als Paulus tegen Hymenaeus en Philetus; ik hebbe ze, zegt hij, aan den duivel overgegeven. Zit de duivelsche nature niet stil, de geestelijke ook niet.

III. Maar hoe stelt ze zich tegen het vleesch? Zij belegt het dus : 1. Zij valt er op aan met schreien en kermen. 2. Zegt ze, gij moogt in mij zitten, maar ik heb de minste liefde niet voor u, maar den grootsten haat en afkeer. 3. Ik wil er u met alle uwe ranken uithebben, en de heiligheid in de plaats hebben. 4. Ik wil niet maar even zooveel deugd hebben, dat ik voor een Christen kan passeeren, maar ik wil jagen naar de volmaaktheid. Geliefden, gelooft ons, elk zou dat zoo niet kunnen uitdrukken, hoe de nieuwe nature strijdt tegen de duivelsche nature, maar als het uitgedrukt wordt, dan verstaan zij 't, ze bevatten het, en ze vereenigen zich daarmede; dan zegt elk, ik ondervinde het, dat is de geestelijke strijd. En zoo beleid het 't geestelijke deel, zeg ik bij herhaling, 1. Zij raakt aan 't schreien. 2. Zegt ze, ik heb u niet lief, gij moogt in mij willen wonen, maar ik heb geen hart voor u. 3. Gij moet er uit, en de heiligheid zal er in plaats komen, die moet er de koninginne zijn. 4. Ik kan niet slordig leven, maar ik wil naar het volmaakte staan.

1. Eerst, de nieuwe nature, als zij den strijd aanbindt, wat doet zij? Zij piept, kirt, treurt, schreit, lamenteert, dat haar de zonde zoo lichtelijk omringt. Het kost hun tranen, zij staan er over van verre, zij staan en smelten in tranen, zij wilden wel schreien bij nachte en bij dage, ze wilden de zonden er wel uitschreien, ze doornatten wel hun bed met hunne tranen, en zij schreien als een kind; al hadden ze een leeuwenhart als David, zoo schreien ze als een kind over die duivelsche nature. Paulus zeide, ik diene den Heere met alle ootmoedigheid en vele tranen, Hand. XX: 19 Dan is 't ach Heere, ik hate het, ik wil het niet, 't is er tegen mijne borst; ach Heere, ik nu doe de zonde niet, ik hate het; ach Heere, ik zuchte om ontslag, ik protesteere en betuige er tegen,

ik leg er een protest tegen, ik worde gevangen gevoerd, ik worde verkocht onder de zonde tegen wil en dank, ik worde er mager van. Zoolamenteerende vliedt zij naar den Heere Jezus toe; ach, zegt zij, is uw rantsoen en voorbede niet voor mij? Ik neme uw gerechtigheid aan, ik voel dat Gij mij niet uitwerpt. En zoo gaat zij naar den Vader, en worstelt zoo lang om vtxgiffenis, totdat zij vrede gewaar wordt. Rom. V :1, wij dan, gerechtveerdigd zijnde uit den geloove, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus. Ziet daar, Geliefden, die genade hebt, gaat het zoo niet toe, kermt gij er zoo niet tegen, loopt gij er niet over naar den medicijnmeester, houdt gij wel op van worstelen, totdat het u vergeven is?

2. Het tweede is, die oude nature zit er en zij blijft er tot mijn doodbed maar ik heb geene liefde voor u, ik hate u met een volkomen haat, gij zijt nu mijn vijand, tevoren waart ge mijn vriend, nu is de zaak omgekeerd, te dien zelve dage als ik veranderd wierd heb ik u voor vijand verklaard, Ps. CXIX : 128, Ps. XCVII : 10, Kom. XII : 9. Ik worde kwalijk van u, als ik u zie, en om het begaan van de zonde zoo verfoeie ik mij, Job XLII : 6. Ik verfoeie daarom mijzelfen, en als ik mij al verfoeie, zegt mijn oude nature, gij verfoeit uw oude nature zoo, maar hoe maakt gij het met u? Ik verfoei ook mijzelfen, dat ik mij zoo gedragen heb; in plaats van dat ik God zou gevolgd hebben, zoo heb ik de zonde gevolgd. Ik ben ontstoken, zoo dikwijls als ik het zie, de vrede van mijn gemoed is weg, ik worde verschrikt, en daar komt onruste in de plaats, mijn harte klopt, ik zit aitemets aan mijn tafel dat ik geen ruste heb, ik heb geen vrede in mijne beenderen, vanwege mijne zonden, en dat ik mij zoo vergrepen heb, Ps. XXXVIII : 4. Ik mag u niet zien, noch van u hooren, en als gij weer opwelt in mijn harte, ik zal u zoeken te dooven en te smoren, gelijk men een kool vuur dooft. Jud. vers 23. Ik zal u uw voedsel zoeken te benemen, ik zal eens zien waar gij de meeste hulpe door krijgt, hetzij door ledigheid, hetzij door dit of dat gezelschap, ik zal mij daarvoor wachten en daarvan af zoeken te houden, Spr. IV : 23, Ik wachte mij voor mijne ongerechtigheid. Ps. XVIII : 24, wijk af van 't kwade, ende doet het goede, Ps. XXXIV : 15. Ik mag u niet zien of hooren, en wilt gij evenwel opwellen, ik zal u smoren gelijk men eene kole vuur smoot. Dan vertoonen zij hun haat in een nieuwe resolutie te nemen om God te dienen, in nieuwe voornemens, verbondmaking, en in een eed te doen tegen hun verdorvenheden. Zij toonen het daarin, dat zij de beloften in den Bijbel opzoeken om daatmede te pleiten; Gij hebt gezegd, Heere, zeggen ze, dat Gij mijn harte